

УДК 330.322.2

ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В КОНТЕКСТІ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ РЕФОРМ

*С.О. Геращенко, к. е. н., доцент, ДВНЗ «Національний гірничий університет»,
gerashenko75@mail.ru*

Методологія дослідження. Результати отримані за рахунок застосування методів: аналізу й синтезу – при дослідженні обсягів, динаміки і структури прямих іноземних інвестицій в Україні; експертних оцінок – для визначення інвестиційної привабливості української економіки; систематизації та узагальнення – для оцінки інвестиційного клімату; статистичного аналізу – при з'ясуванні сучасного стану іноземного інвестування в Україні.

Результати. Визначено основних іноземних інвесторів в Україні, домінуючим серед яких в останні роки є Кіпр. Встановлено причини низького рівня інвестиційної активності іноземних інвесторів в Україні, а саме: корумпованість українських державних та судових органів, яка породжує вибіркове судочинство в Україні; низька ефективність державних інститутів; неврегульованість корпоративних відносин; недостатній рівень специфікації та захисту прав власності; відсутність верховенства права та рівності всіх перед законом.

Проаналізовано рейтинги інвестиційної привабливості України, зокрема, Doing business (Світовий банк та Міжнародна фінансова корпорація (IFC)); індекс інвестиційної привабливості (Європейська Бізнес Асоціація (ЄБА)); Індекс глобальної конкурентоспроможності (Global Competitiveness Index, (GCI)); індекс сприйняття корупції (Transparency International), на основі чого доведено, що незважаючи на певне покращення окремих індексів, інвестиційний клімат в Україні залишається несприятливим для інвестування.

Новизна. Визначено причини, що викликають низьку інвестиційну привабливість української економіки. З'ясовано, що найбільш негативно на стан іноземного інвестування в Україні впливають інституціональні чинники, пов'язані з домінуванням групових інтересів при прийнятті урядових рішень, опортуністична поведінка чиновників, висока корумпованість, низька ефективність державних інститутів, відсутність верховенства права та рівності всіх перед законом.

Практична значущість. Дослідження складових інвестиційного клімату в українській економіці створює підґрунтя для виявлення основних проблем національного інвестиційного середовища і дозволяє враховувати ці змінні при прийнятті інвестиційних рішень, а також надавати рекомендації щодо покращення інвестиційної привабливості економіки України.

Ключові слова: інвестиції, прямі іноземні інвестиції, інвестиційний клімат, інвестиційні ризики, індекси інвестиційної привабливості.

Література

1. UNCTAD. World Investment Report 2013 [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2013overview_ru.pdf

UNCTAD. *World Investment Report 2013* [Elektronnyy resurs] / Rezhym dostupu: http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2013overview_ru.pdf.

2. Гаврилюк О. В. Інвестиційний імідж та інвестиційна привабливість України / О. В. Гаврилюк. // *Фінанси України*. – 2008. – № 2. – С. 68–81.

Gavrylyuk O. V. *Investitsiynyi Imidzh ta Investitsiyna privablivist Ukrayini* [Investment image and investment attractiveness of Ukraine] / O. V. Gavrylyuk. // *Finansy Ukrayiny*. – 2008. – № 2. – Р. 68–81.

3. Геєць В. М. Посткризові перспективи та проблеми розвитку економік України й Росії (макроекономічний спектр) / В. М. Геєць. // *Фінанси України*. – 2011. – № 2. – С. 11–23.

Geets V. M. *Postkrizovi perspektivi ta problemi rozvitku ekonomik Ukrayini y Rosiyi (makroekonomichniy spektr)* [Post-crisis prospects and problems of development of the economies of Ukraine and Russia (macroeconomic range)] / V. M. Geets. // *Finansy Ukrayiny*. – 2011. – № 2. – Р. 11–23.

4. Славянов А. С. Прямые иностранные инвестиции как фактор необратимых процессов в экономических системах периода трансформации / А. С. Славянов. // *Экономический анализ: теория и практика*. – 2011. – № 25(232). – С. 32–39.

Slavyanov A. S. *Pryamyie inostrannyye investitsii kak faktor neobratimyyih protsessov v ekonomicheskikh sistemah perioda transformatsii* [Foreign direct investment as a factor of irreversible processes in economic systems of the transformation] / A. S. Slavyanov. // *Ekonomicheskyy analiz: teoriya i praktika*. – 2011. – № 25(232). – Р. 32–39.

5. Petrunia Yu. Direct foreign investments in the frame of Ukraine's investments potential development / Yu. Petrunia, S. Gerashchenko. // *Єдина Європа: нові виклики United Europe: new challenges: ДВНЗ «НГУ», м. Дніпропетровськ; Вища банківська школа, м. Вроцлав; наук. Ред. О. І. Амоша. – Д. : НГУ, 2012. – С. 86–94. Текст англ. мовою.*

Petrunia Yu. *Direct foreign investments in the frame of Ukraine's investments potential development* [Direct foreign investments in the frame of Ukraine's investments potential development] / Yu. Petrunia, S. Gerashchenko. // *Edyna Evropa: novi vyklyky. United Europe: new challenges: DVNZ «NGU», m. Dnipropetrovsk; Vyscha bankivska shkola, m. Vrotslav; nauk. Red. O. I. Amosha. – D. : NGU, 2012. – Р. 86–94. Tekst angl. movoyu.*

6. Сайт «Doing Business» [The Website "Doing Business"] [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.doingbusiness.org>.

Sayt «*Doing Business*» [Elektronnyy resurs] / Rezhym dostupu: <http://www.doingbusiness.org>.

7. Сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Sayt *Derzhavnoyi sluzhby statystyky Ukrayiny* [The website of the State statistics service of Ukraine] [Elektronnyy resurs] / Rezhym dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

8. Иностранные банки в Украине. Хроники отступления [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://finance.liga.net/banks/2013/9/18/infografica/35556.htm>

Inostrannyye banki v Ukraine. Hroniki otstupleniya [Foreign banks in Ukraine. Chronicles retreat] [Elektronnyy resurs] / Rezhym dostupu: <http://finance.liga.net/banks/2013/9/18/infografica/35556.htm>

9. European Business Association Індекс інвестиційної привабливості
<http://www.eba.com.ua/uk/about-eba/indices/investment-attractiveness-index>

European Business Association. *Індекс Інвестиційної привабливості* [The index of investment attractiveness] [Elektronnyy resurs] / Rezhym dostupu: <http://www.eba.com.ua/uk/about-eba/indices/investment-attractiveness-index>

10. Звіт про глобальну конкурентоспроможність України у 2013 р. [Електронний ресурс] Режим доступу: http://competitiveukraine.org/uploadfiles/reports/files/feg_report_2013_rus_03chapter3.pdf

Zvit pro globalnu konkurentospromozhnist Ukrainy u 2013 r. [The global competitiveness report of Ukraine in 2013] [Elektronnyy resurs] /Rezhym dostupu: http://competitiveukraine.org/uploadfiles/reports/files/feg_report_2013_rus_03chapter3.pdf

11. Corruption perceptions index [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://cpi.transparency.org/cpi2013/results/>

Corruption perceptions index [Corruption perceptions index] [Elektronniy resurs] / Rezhim dostupu: <http://cpi.transparency.org/cpi2013/results/>

12. Всемирный экономический форум: Рейтинг глобальной конкурентоспособности 2013. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://gtmarket.ru/news/2013/09/05/6219>

Vsemirnyiy ekonomicheskiy forum: *Reyting globalnoy konkurentosposobnosti 2013.* [The global competitiveness ranking 2013] [Elektronnyy resurs] /Rezhym dostupu: <http://gtmarket.ru/news/2013/09/05/6219>